

HERMAN... Pro-Commissions... Regina... Rath...

Rath, esli, ala 394.

zárvédő fekete, barna és 1286

szlijgyártó Ferdinánd 77. kedvezmény!

SOKA... mely részébe eszközöl a

almi nk t.

palotával szem- zmemek vétele és zamlák, lombard- tek naptól-napig kamatoztatnak. 59 és 7-25.

nyit szit elon 879.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda... Kolozsvár, Str. Barona... Uj Kelet telefonjai...

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1071 2211 Lejár Hermann Goldschmidt ur I. Wolfzeile 11

V. évfolyam, 208. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 27

1922 szeptember 20. Szerda

Az élet győzelme

Ki hitte volna, hogy a lehangyalt ott oszma félhold megegyezés re- tegésbe ejtheti Európát? A nagy muzulmán birodalom a mult század eleje óta fogyatkozó árnyék: Európában és Ázsiában egymásután vesztette el tartományait, mert törté- nelmi szükségességek lebontották a gyilkos hadzsárookra épített világ- hatalmat. Az európai kultúra a maga rohamos fejlődésével vissza- szorította a mohamedánuságot termé- szetes határai közé. 1880-ban Görög- ország rúzza le magáról az ázsiai népek igáját, 1913-ban a Balkán felszabaduló nemzeti ontudata ta- szítja vissza Európa utolsó sajtijére a muzulmánuságot. A világháború a török birodalom tört. tagjaira a leg- nagyobb átesést mérte. Törökország a történelmi középkor elmúló ár- nyéka: fáradt és beteg test, halálra- tiltott organizmus, amely kiélte magát, amely se alkotni, se akarni, se élni tudni többé. A világháborúban szét- bontották ugyan a szentháború se- lyemzárslaját, de ez se tudta meg- mozgálni a kifáradt és kivénült mo- hamedán tömegeket, mert szemben- állott velük az új és friss élet: a civilizált világ. A korrupció, a ma- radtság megfojtotta az ifjú-török moz- galmat, amely európai nevelést ka- pott, eltanult Európától mindent, ami új, hasznos és hasznosítható: Török- országnak tehát el kellett némulnia a középkorból fentartott állami szel- lemében. És ime: a világháború vér- gyöngylése után nemis a megszerve- zett birodalom, hanem az élet két- ségbeesett akarásából összekovácsolt Kemál hadsereg dönti romba egy győztes állam haditerveit, elfogja, le- veri hadseregét és győzelmeiben fenn- helyezve szembenéz a világ legna- gyobb birodalmaival.

A közeli Keleten egy lehangyalt nép véren, pusztuláson, a háború átkán keresztül most van feltámadó- ban élniakarásában. A török nép, a muzulmánuság, az elpuhulás posványá- ból feltámadott és ökleit mutatja a bekétdiktáló európai hatalmak felé. Kemálék óriási győzelme mögött új történelmi erők működnek. A roppant küzdelem az életért, amelyet elvakult imperialista politika provokált, össze- kovácsolta a muzulmánuságot, izmait a féllá varte és az elítélés közönyé- ből felezte. Egyszerű történelmi igazság győzött a közeli Keleten: és ez az igazság: minden népnek élet kell és életlehetőség. A török nép, amely a békében az életét vesztette el, az életért harcolt és ezért győzött. Győzött Görögország felett és győzött az egész modern diplomáciai szerve- zettség felett, amely diplomáciai okmányokon keresztül, zoldasztalok meddő tanácskozásainál, csigalep- sővel viszi előre az embarságot a valóság sóvárgott békéje felé. A török győzelme történelmi szükségesség: az élniakarás győzelme. De a szükségességre is nagy történelmi tanulság rejlik benne. A világháború egyetlen éve után a béke éve következtek: tele tévelygéssel, lassu- sággal és tévedésekkel. A háborút befejezték, a békeszerződéseket alá- írták, de a békét nem tudták meg- teremteni, mert a szerződésekre nem tudták belevinni a békülés igazi szellemét. A népek szolidari- tása, megértése és együttműködése hiányzik a békeműből és ameddig ez hiányzik, felcserp a háború lángja Keleten vagy Délben: mindenütt, ahol népek fuldokolva élni akarnak.

A keleti háború nem ért véget. Ezt a nyugati hatalmak nagyon jól tud- ják. És jól tudják azt is, hogy a ke-leti háberuból, ha tovább tart, újabb világháború lehet. Anglia közös akcióra szólítja fel szövetségeseit Törökország ellen. És az akció a világbékéért tör- ténik. De vajjon nem tévednek-e a nyugati hatalmak, ha a békét háboru- val és fegyverekkel akarják helyre- állítani. Kemál pasa békülékony távira- tot küldött az angol kormánynak, amelyben hangsúlyozza, hogy Angliát nem tekinteli ellenségnek. Kemál pasa európai nevelésű ember, jó diplomata és józan politikus. A nyugati birodal-

Összeütkeztek az angolok a törökökkel

Az olaszok és a franciák vissza akarják állítani a félhold uralmát - Az Uj Kelet tudósítójától -

Konstantinápoly, szeptember 19. (Rador.) A Dardanellákhoz legutóbb elindult angol hajóraj és a törökök között Konstantinápoly mellett öz- szeütkezés támadt.

Anglia felhívást intézett Francia- országhoz, Olaszországhoz, Romániá- hoz, Szerbiához, Görögországhoz és a gyarmatokhoz, védjék meg vele együtt a Dardanellákat.

Együttal utasította Ciangban koncentrált flottájának parancsnokát, hogy a törökök bármilyen kísérletét az átkelésre akadályozza meg.

Konstantinápoly, szeptember 19. Francia és olasz magacserangú meg- bíztattak mosgalmat indítottak, hogy a szövetségeseik őrítsék ki Konstan- tinápolyt és állítsák ott vissza a fél- hold uralmát. Az angolok természet-esen élénken tiltakoznak s terv ellen.

Minisztertanács Londonban

London, szeptember 19. Az angol minisztertanács tegnapi ülésén részt- vettek a tengerészeti, katonai és rep- pilésügyi szakértők is. A lapok cá- folják az angol-török konfliktusról elterjedt híreket. Hivatalos körök nem hiszik, hogy a Kemál-kormány háborút akarna.

Garanciaszerződés Anglia és Amerika között

Newyork, szeptember 19. Az angol és az amerikai kormányok között tárgyalások folynak Anglia és Ame- rika között köendő garanciaszerző- dés előkészítésére. A tárgyalásokba Franciaországot is belevonnák, ha megkezd a leszerelést.

A gyarmatok nem támogatják Angliát

London, szeptember 19. Angol kormánykörökben nagyon kellemet- lenül hatottak a válaszigjegyzékek, amelyek a gyarmatokról érkeztek azon felhívására az angol kormá- nyak, hogy lépjenek az előba a törökök ellen. Egyedül Ausztrália és Zeland- teit határozott ígéretet az angol kormánynak, hogy támogatja az angol akcióit Konstantinápolynál. Észak- afrika a támogatást kereken megta- gadta, míg India kijelentette, hogy nincsen abban a helyzetben, hogy résztvegyen az angolok katonai ak- cióiban.

maknak békét kell teremteniök: de a fegyverek békéjén túl van egy másik béke: a megegyezés békéje. Ha Európa életlehetőséget ad a törököknek, a mu- zulmánuság letesszi a fegyvert, mert a muzulmánuság is, mint minden nép, nyu- galmat akar, békét és életet. És ezen a tanulságon keresztül, amelyre a közeli Kelet véres konfliktusa tanítja meg Európát, el kell jutniok Európa urál- kodó népeinek ahhoz az igazsághoz, hogy életlehetőséget kell adni minden népnek, mert a faldoklás és az elme- rülés a még olyan elcsinyult és vér- telen népnek is, mint amilyen a musul- mánuság, megacélozza az izmait.

Az amerikai hajóraj a kereszténye- ket védi

Washington, szept. 19. Az amerikai hajóraj konstantinápolyi parancsnoka utasítást kapott, hogy az amerikai haderők semmi katonai demonstráció- ban vagy akcióban részt ne vegye- nek. Felhatalmazása osupán arra szól, hogy a keresztény lakosság megvédésében eljárjon.

Kemál Bagdad ellen küldi csapatait

Konstantinápoly, szeptember 19. Megbízható jelentések szerint a kis- ázsiai török hadseregek egy részét leietre szállították, hogy a mezopo- támiai fronton - Bagdad ellen - használják fel őket.

Hir szerint sok kemalista tiszt és katona áruhában Konstantinápolyba érkezett, ahol heves agitációt fejte- nek ki a szövetségeseik ellen.

Olaszország semleges marad

Róma, A „Tribuna“ írja: Olasz- ország abban az esetben, ha a keleti háború Európára áterjed, kimondja a leghigorubb semlegességet és az elkövetkezendő eseményekért a fele- lősséget elhárítja magától. Olaszor- szág hajlandó résztvenni a Darda- nellák megvédésében, azonban nem akar ellenségeskedést. Olaszország követeli, hogy Konstantinápolyt visz- szaadják a törököknek.

Az oroszok csapatokat küldenek Kemálnak

London, szeptember 19. „Times“- nek jelentik Moszkvából, hogy a szovjettanács rendkívüli ülésen el- határozta, hogy a Kaukázus vidé- kére nagyobb számú katonaságot korcetrálnak. Hir szerint az oroszok flottát küldenek a Fekete-tengerre. Ugyancsak ez a forrás jelenti, hogy a török határon levő orosz ka- tonákból egy hadtest Konstantiná-

Duca román külügyminiszter a görög-török konfliktus következményeiről

Bukarest, szept. 19. Duca külgy- miniszter a „Le Temps“-nek inter- jut adott, amelyben a következoakat mondja: - Ami a sévresi békeszerződés határolmányait illeti, azokat - ugy, mint a legfőbb tanács egyéb mun- káját - a mi hozzászólásunk nélkül in- térték és hozták

poly felé vonult, hogy támogassa Kemál hadseregét.

Angora békét akar kötsi

London, szeptember 19. Kemál pasa táviratot intézett az angol kormánynak, amelyben kijelentette, hogy Angliát nem tekinteli ellenségnek. Hivatalos kö- rök véleménye szerint a távirat szö- vegéből arra lehet következtetni, hogy az argorai kormány hajlandó volna a békétárgyalások megkezdésére.

A törökök békefeltételei

Konstantinápoly, szeptember 19. Angorából jelentik, hogy a kemalis- ták békefeltételei a következők: Kis- ázsia és az e területen lévő had- seregek és hadianyag feltételek nél- küli átadása, Görögország részéről el- ismerése a török suverenitásnak Kis- ázsia felett, hadikártérítés, az okozott károk megfizetése és azon személyek kiszolgáltatása, akik a török lakos- sággal szemben kegyellenkedtek.

Kemál kiküldöttei Berlinben

London, szept. 19. Megbízható hir szerint Kemál pasa kiküldöttei inko- gnitóban Berlinben tartózkodnak, ahol a szovjetkövetségnek kijelentették, hogy Törökország nem vesz részt egyetlen olyan békekonferencián sem, amely Szovjetországnak, mint egyenrangú félnek nem ad helyet.

A népszövetség elé

Páris, szeptember 19. Hughes ame- rikai államtitkár utasítást adott Amerika konstantinápolyi ügyvivőjének, hogy indítványt terjesszen a keleti kérdés- ben a népszövetség elé való uta- lására.

A németek fizessenek

Berlin, szeptember 19. Londoni hir- forrás szerint az angol kormány kije- lentette Franciaországnak, hogy Német- országgal szemben nagyobb mozgási szabadságot enged a franciáknak, ha Franciaország csatlakozik a Dardanellák kérdésében az angol állásponthoz. Kétségtelen, hogy az angol kormány jelenleg a jóvátételi kérdések iránt csak mellékesen érdeklődik, mert teljes fi- gyelmét a keleti problémára irányítja. Hir szerint az angol kormány Ameri- kára is nyomást gyakorol, hogy a keleti kérdésben Angolországgal együtt működjen az új világháború megaka- dályozására.

Anarchia Tráciában, lázadás Bul- gáriában

Konstantinápoly, szeptember 19. (Rador.) Tráciából nyugtalanító hírek érkeznek, állítólag a görög katonaság fellázadt. A lázadás anarchisztikus jellegű. Kirkilisszében a lázadók ki- kiáltották a trác köztársaságot. A mozgalom nyugat felé terjed.

A „Lupta“ jelentése szerint Bul- gáriában komoly a helyzet. Szomba- ton nagy tüntetések voltak, mely al- kalommal a tüntetők és a rendőrség között véres összeütkezés történt, több halottal és sebesítéssel.

ép a román állásponttal ellenkező irányban és nem is köztették azokat velünk a kellő időben. - Mi előre látjuk a görög-török konfliktus ilyen kifejlődését, de távol- tartottuk magunkat minden interven- ciótól és a nagyhatalmaknak hagy- tuk meg a felelősséget mindaddig, míg ez a szindarab Európán kívül játszódott le.

Nem nézhetjük azonban ugyanolyan türelemmel, hogy a Balkán-félszigeten hasonló zavarok és átalakítások történjenek. Romániának a maga konszolidációs munkájában békére van szüksége és nem nézheti közömbösen, hogy szomszédságában újabb fegyveres konfliktusok keletkeznek.

Románia nem tűrheti, hogy Európában területi változások történjenek az összes szövetségesek teljes hozzájárulása nélkül.

Esért a magasabb és állandó érdekek tudatában, amelyek Románia politikáját Franciaországgal összefűzik, hiszem, hogy az angol-francia szövetség feltétlenül szükséges a világbékére. Nem beszélhetek többi szövetségeink, vagyis Lengyelország, Jugoszlávia és Csehszlovákia nevében, de biztos vagyok, hogy ezek az államok osztják az én felelősséget és állást foglalnak minden olyan tény ellen, amely a konszolidáció művét és a tartós békét megzavarhatná.

Hajléktalan Kolozsvár

Tizenötezer embernek nincs lakása

— Cikksorozat a lakáskérdésről —

— Az Új Kelet munkatársától —

A napokban valamennyi kolozsvári lapban megjelent egy hirdetés, hogy november elsejétől több modern új lakás kiadó a Főter közelében. A reklám joggal felszította minden hajléktalan ember érdeklődését és amikor én is elmentem oda, egész sereg ember tolongott a hirdető mérnök irodájában. Minden nap valóságos bécusjárás volt a Calea Regele Ferdinand ezelőtt Wesselényi-utca nevű részében. Csak a háború alatt, tisztosításkor, láttam hasonló tülekedést a budapesti Duna parton. Pedig nem voltak ott valamennyien, akik sátrakban, pincében, fűskamrákban laknak tízedmagokkal. Csak a módosabbak merészkedtek arra gondolni, hogy most tisztességes lakáshoz jutnak. És láttam ezeket a lakáskeresés, reménykedő arcokat kétségbeesett csalódással kitámasztani az irodából. Kiderült ugyanis, hogy a ház még csak papíron van és úgy kerülhet csak tető alá, ha elegendő ember jelentkezik, aki hajlandó harmincöt-ezer leit előre lefizetni. Ezért a pénzért az illető tényleg kapni fog egy kétszobás-konyhás, modern lakást, amelynek bérét a vállalkozó levonja majd a befektetett tőkéből, vagyis aki a harmincöt ezer leit kifizette, három évig ingyen lakhat, azután tovább fizetheti a tizenkétezer leies évi házbért.

Ez a nem magábanálló eset ismét felszítte a különben mindig aktuális lakáshány-kérdést. Kolozsvár lakossága, a rendőri összeírás ellenére, legalábbis megköszereződött az impériumváltás óta. Ezzel szemben megfelelő lakásról senki sem gondoskodott.

Az impériumváltás óta majdnem negyvenezer tisztviselőt hoztak Kolozsvárra,

akiket egy helyretekelték, hogy a város régi adófizető lakosait könnyörtelenül az utcára dobták. Ha valaki tudni akarja, hogy ezek a szerencsétlenek hol húzódtak meg a hirdető vált lakásdíktátorok és lakáshivatalok jóvoltából, menjen el például az Orsába, mondjuk a Víz-utca 8. szám alá, vagy nézze meg a volt Magyar-utca 81. és 83-as házat, ahol tizen-tizenketten laknak egy öt négyzetméteres hajdani konyhában. Ott van például a Gyulai Pál-utca sarokvillájára támaszkodó régi, dűlődes nyomorúsága, amelyben majdnem másfél száz ember húzódik meg óskori lakásvizonyok között. Vagy ha tetszik, az előkelő Egyetem-utca 7. számú házat is megtekinthetjük, ha fogalmat akarunk szerzeni arról a leírhatatlan lakásmizériáról, amely sirba dönti a legerőteljesebb fizikumú embert is. A perifériákról nem is szólok, ahol életveszélyes viskókban sorvadnak el emberek, akiket négy év alatt kihajítottak régi lakásukból. Talán ez a szempont vezette Maniu Gyulát, amikor Argeloiu volt belügyminiszter, a néppárt meghívásából, politikai együttműködésről tárgyalt vele, hogy a meggyezés első feltételét így szabja meg:

— Hozzatok ide annyi vonatot, hogy az Averescu-kormány alatt Kolozsvárra tudított regátbeli tanácsokat és tisztviselőket azonnal elteleltessék a városból.

Csakis ezzel a radikális módszerrel lehetne talán leküldeni tizenöt ezer Kolozsvárra. Valószínű azonban, hogy a nemzeti párt is a maga embereit ültetné bele az ökirályságbeliekkel elveti lakásokba. De erre egyhamar alig kerülhet sor. Tessék csak emlékezni, hogy amikor a város betiltotta az erőszakkal kifizetett Fehér Bárány-palotának szállodává való átalakítását,

a magas összekötéssel rendelkező vállalkozók majdnem elmozdították állásukat az egész városi tanácsot.

És a palotát mégis átalakítják. A belőle kilakoltított embereket úgy helyezték el, hogy másokat tettek ki a lakásukból. Ugyanezzel a módszerrel dolgoztak a lakáshivatalok is és így a hajléktalansok száma nemhogy csökkent volna, hanem folyton szaporodott és ma már hozzávetőleges számítás szerint meghaladja a tizenötezer embert.

Legjobb főkmárója ennek az áldatlan állapotnak a lakáshivatal délutáni tárgyalásai. Nincs ez a nap, hogy egy-két tragédia le ne játszódna a törvényszéki palota 125 és szobáiban. Azok a lakásbirtokok, amelyeket a lapok szelletek, csak elenyésző százaléka annak a sok embertelenségnek és jogtörésnek, amelyet védtelen emberekből legitím és illegitím formák között elkövettek. A bíróságok tárgyalásainak nagyrészt is lakásügyek és ezekből származott kihágások és vétségek képezik. A rendőri krónikában is

megdöbbentő azoknak a száma, akiket a hajléktalanság kergetett bűnbe és halálba.

Intelligens emberek lebujokban töltik az éjszakákat, mert nem tudnak lakáshoz jutni. És ha nagyrákkán akad is valahol egy szoba, oly hallatlan bérösszeget kérnek érte, melyet senki sem képes megfizetni. Ha pedig a lakáshivatal utjára akar beköltözni, a lakást másnak utalják ki.

Külön ületi ág fejlődött ki ebből: a lakásbörze. Van egynehány szemfüles ember, akinek összeköttetései vannak és ezen a révén két-három lakást is bérel ki, hogy zsiros lépési díjak ellenében átadja vidékről jövő embereknek. Mások meg üzletelhelyiséggé alakítják át a lakásokat, amelyből a bérlőket azaz telepítették ki, hogy építkezni akarnak. Ezzel szemben vannak, akik mindig kibújnak a rekvizitálás alól és öt-nyolc szobás lakásokat tartanak. Nem ritka eset, hogy állami tisztviselők éveikig tizenet hagytak lakásokat, mert nem akadt, aki annyit bért lett volna hajlandó fizetni, amennyit kívántak tőle. S mindezek betetőzésül a lakásbizéria lezmeltebb oka az, hogy Kolozsváron, amelynek a forgalma a békebelihez viszonyítva óriásilag fejlődik, senki sem építkezik.

Legközelebbi cikkemben kimutatom, miért nem építkeznek.

Assér Lemil

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Új Zsidó” t.

A kormány megakadályozza a tisztviselősztrájkot

Gogák kormányra jutnak. A belügyminiszter Kolozsváron

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az averescu-nusok kommunikében, majd hiáltványban és nyilatkozatokban jelentették be, hogy Bratianuval együtt résztvesznek a koronázáson, most pedig hosszú cikkben fejtik ki a tábornok-pártvezér, miért változtatja meg hirtelen egy teljes éven át hangosan hirdetett meggyőződését.

Az „Indreptarea” mai számában Averescu tábornok aláírásával cikket közöl, mely így végződik:

— A néppárt, a jelen helyzetre való tekintettel, kéri a koronázásnak kedvezőbb időpontra való elhalasztását. Ha ezt illetékes helyen nem teljesítik, akkor a néppárt ma úgy, mint más alkalmakkor, az egész nemzet állandó érdekeinek szolgálatában állva, nem engedheti ezt az alkalmat muló szünetelőket kördelmének szüntérévé tenni. A párt a koronázás ünnepeit a monarchikus elv szentesítésének tekinti, amely a nemzeti egységet kifejezésre juttatja. Ezért a pillanat nagysága előtt félretétve jogos féjdelmeit, hogy az ország történelmében példát nyújtson a hasafügge és a magas politikai erkölcsre, részt fog venni a gyulafehérvári ünnepségeken.

Az ellenségek azonban tudják, hogy az averescu-nusok nem tudnak miniszteri tárcát nélkül megélni és most alkalmuk van újra az ország élre kerülni, tehát oda is állanak. Bukaresti távirat szerint

Goga Octavian tegnap kihallgatáson jelent meg a királynál,

akivel közölte, hogy a néppárt résztvesz a koronázási ünnepségeken. Most már bizonyos, hogy Goga, Groza és Averescu újból miniszterek lesznek és már csak arról tárgyalnak, kinek az elnöksége száll: Bratianu vagy Jorga Miklós lesz-e a miniszterelnök.

A Jorga-kombinációval a nemzeti pártot is meg szeretnék nyerni, de az „Aurora” jól informált helyről jelelti, hogy Măciuk semilyen körülmények között sem mennek a koronázásra, ha Bratianu ott hivatalos funkcióit tölti be. A párt a fővárosi lapok számára kommunikéit adott, amelyben meggyőzően megvilágítja a néppárttal való tárgyalások körülményeit és azaz jelzi, hogy továbbra is megmarad a törvényesség és alkotmányosság helyreállításáért vívott küzdelem frontján.

Liberális körökben természetesen nagy örömmel könyvelik el a „sikert”, amelyet Averescuék megnyerésével értek és a „Viitorul” újból a regionalizmus vádját emeli az er-

délyiek ellen. Erre a csíra Argeloiu nyilatkozatát ismétli, amelyben a volt belügyminiszter kijelenti: meggyőződött róla, hogy Maniák csak Erdély és nem egész Románia érdekeit tartja szem előtt.

Vaitoiu belügyminiszter Kolozsváron

tartózkodott tegnap és a következőket mondotta munkatársainak:

— A koronázás tényét nem kívánjuk sem helyi, sem pártcélú érdekekben felhasználni. Akár koalíció, akár mai pártkormány rendezi is meg a koronázást, azt októberben a megállapított napon feltétlenül megtartjuk. Erre a csíra 17-én egybeüli a parlament rendkívüli ülésére.

A „Patria” a nemzeti párt orgánuma a mai számában a következő kérdést intézte a belügyminiszterhez:

— Igaz-e miniszter ur, hogy Ön egy erdélyi liberális vezérnek kijelentette, hogy nincs bizalma az erdélyi tisztviselőkhöz és intenciója az összes erdélyi tisztviselőket regátbeliakkal kieserőlni?

Ez a hír ugyanis a tisztviselő-kongresszus általános sztrájkot proklamáló határozatával kapcsolatban került fel, de kiderült, hogy erről nincsen szó. A kormány ezzel szemben arányosan akar fellépni az összes tisztviselővel szemben. Tegnap este

minisztertanács volt,

amelyen a tisztviselők fizetésének kérdésével is foglalkoztak, hogy október 1-től kezdődőleg felemelik progresszíve a tisztviselők fizetését és az erre vonatkozó hitelt az október 17-én összehívó parlament fogja megszavazni a kormánynak.

Lapok szerint a minisztertanács elhatározta, hogy azokat a tisztviselőket, akik a kongresszuson az azonnali sztrájkbalépés mellett foglaltak állást, elmozdítják állásukból. Egyesek szerint ez csak fenyegetés a kormány részéről. Kormánykörök remélik, hogy a fizetések rendezésével elejét veszik a sztrájknak. A minisztertanács azután foglalkozott még a sertéskivétel ügyével és elfogadta az export-bizottság javaslatát, mely szerint a kivitt szarabadda teszük a mai naptól kezdődően. Azután megbízták a belügyminisztert, hogy a hegyi lakosság részére orosz gabonát szerezzen be és az arra szorulókat lássák el.

Végül a minisztertanács tudomásul vette a koronázást előkészítő bizottság jelentését a munkálatokról.

Porráégett Bukarest villamosműve

Félévig sötétben a főváros. Beszüntették a villamosközlekedést. A kár tízedrésze biztosítás útján megterül

— Az Új Kelet tudósítójától —

Megrendítő katasztrófa történt a városnapról hétfőre virradó éjjeli Bukarestben. A német hadsereg kivonulása után újraépített elektromos művek a Károly-parkban tartott népünnepély alkalmával rendezett tűzijáték egy petárdájának robbanása következtében leégtek. A szűkzavru távirati jelentések nem számoltak be halottokról és sebesültekről, azonban a katasztrófa nagysága arra enged következtetni, hogy a tűzvezető áldozatok is követték. A főváros egész tisztosága nagyarámu katasztrófa vett részt a mentési munkálatokban, azonban sokat nem segíthettek, mert

egy hétszáz, egy kétezer és egy kétezerkétszázötven lóerős áramfejlesztő gép teljesen elpusztult.

Bukarest három kerület kivételével sötétsgébe maradt. A főváros tanácsa elrendelte, hogy áramhány hővezetékben valamennyi üzlet délután hat órakor zárni tartozik. A kormány elren-

delte a kőanti vasút közlekedésének beszüntetését is. Az elpusztult művek újjáépítése legalább hat hónapot vesz igénybe,

tehát a főváros hat hónapig áram nélkül marad,

mely katasztrófa is lehet az üzemekre és kereskedésekre. Tegnap reggel Vaitoiu tábornok belügyminiszter megjelent a villamosművek rojtonján. Este minisztertanács volt, amely a bukaresti villamosművek leégésével foglalkozott. A kormány elhatározta, hogy minden intézkedést megtesz, hogy egy hónapon belül helyreállítsák az elpusztult gépeket és üzemet.

A villamosművek leégése ügyében a főváros tanácsa tegnap rendkívüli ülést tartott, amelyen megjelent Nicolaeu rendőrprefektus is. A tanács a villamosmű leégésének következményeivel és a szükséges intézkedéseivel foglalkozott.

> Pom
Igazi katon
egyedül me
dotta tavaly
ne töröm,
M. történt
v. E. tür
Bratianusk
laktások h
Averescuék
sok után E
Averescuék
Enki hara
de a legis
rescu. A r
kötőnő ge
vél és meg
kozott. A
doggal is
tessza Brat
után sietl
és ördögje
nem az ö
és nem e
vasonakkal
mindegre
Jen és fő
megbuktas
korni az
val a győ
v. Jen koro
zék már e
meghívót,
volna. A
tegek a f
kevei az e
lepkátálna
csak ellen
fil. Nos r
mentve a
Averescu
maradt a
lehetett a
megbuktas
Bratianu
tiant. Me
sik, az a
rescuval e

Ki
vők vagy
báke? A
sogol áll
Ko. s. anti
niasztr.
6 legfeljeb
trón meg
Ellenben
sajt —
ket. Azt
hogy r z
gási szá
francia sz
dolgában,
danelak
nak ege
képen f
eszed,
Németsz
gény né
és azért
ezel a
korn. M
gött vere
metorszá

A
szomzed
gyarságn
lútkai ha
ipar ropp
nak min
élnie kell
erővel.
meg, mi
Mi csak
néh
függnek.
kelltet
A p. utik
magyipar
dönteni
ha a na
rálana? I
magyipar

PAY
Tűz

lyozza
ot

Kolozsváron

re a csíra Arge-
át ismétli, amely-
miniszter kijelenti:
hogy Maniuák
em egész Románia
m előtt.

gyminiszter Ko-
áron

és a következő-
kötésuaknak:

tényét nem ki-
sem pártcélók ér-
ni. Akár koalíció,
márcy rendesi is
szó októberben a
föltétlenül meg-
a 17-én egybeü-
vüli ülészsakra.

zeti párt orgá-
an a következő-
ügyminiszterhez:

ster ur, hogy ön
ális vezérnek ki-
és bizalma az er-
és intenciója az
viseleket regát-

nis a tisztviselő-
os sztrájkot prok-
kapcsolatban
rült, hogy erről
márcy ezzel szem-
fellépni az ösz-
szemben. Teg-

ndes volt,
elők fizetésének
kóztak, hogy ok-
döleg felemelik
viselőik fizetését
hitelt az októ-
parlament fogja
ányanak.

minisztertanács
zokát a tisztvisé-
szuszon az azon-
mellett foglaltak
llásaiából. Egyek
fenygetés a
ormánykörök re-
sek rendezésével
jknak. A minisz-
glalkozott még a
és elfogadta az
slatát, mely sze-
ddá teszik a mai
után megbizták
hogy a hegyi
gó gabonát sze-
a szornlókat lás-

tertanács tudomá-
st előkészítő bi-
munkálatokról.

osműve

llamasközle-
negterül

közlekedésének
elpusztult művek
hat hőcapot vesz

t hónapig áram
arad,
bet az üsemekre

itoiaon tábornok
lent a villamos-
esti villamosművek
. A kormány el-
nden intézkedést
hónapon belül
atut gépeket és

leégése ügyében
gep rendkívüli
megjelent Nic-
is. A tanács a
követkesmányi-
szkedésével fog-

PILPUL

> Pompás ember ez az Averescu.
Igazi batona Kemény és harcias. Ha
egyedül maradot a kardommal, mon-
dotta tavaly a választások előtt, akkor
se töröm, hogy Bratianuské jöjjenek.
Mi történt? Egyedül maradt a kardjá-
val. É s türe, hogy Bratianuské jöjjenek.
Bratianuské helen voltak, mielőtt a vá-
lasztások hadjárata megindult volna és
Averescuké kétszázötvenen. Választá-
sok után Bratianuské kétszázötvenen és
Averescuké heten. Bratianuské mi-
nlenki haragszik a választások miatt,
de a legislegtöbbször haragos: Ave-
rescu. A multkor összeült a kardjával a
kötött generális, azaz, hogy hét hívá-
vel és megint nagyon harciasan nyilat-
kozott. „Az Averescu-párt kézz és ör-
döggel is szövethet, hogy megbuk-
tassa Bratianuskékat.” Ezt a harciasat
után siettek közölni minden ördöggel
és ördögjelöllettel. De sem az ördögök,
sem az ördögjelöltek nem jelentkeztek
és nem siettek szövetségre lépni Ave-
rescukékkal. Mit csinál egy harcias,
mindegyre elszánt párt, amelynek egyet-
len és fő programja, hogy a győztest
megbuktassa? Ha nem lehet szövethet-
korni az ördöggel, szövethetnek magá-
val a győztesttel. Bratianuské tudaló-
szen koronázni akarnak. De az ellen-
zék már eleve készült visszaküldeni a
meghívót, még mielőtt készenlétek
volna. A rémült párhívek ördögöt fes-
telek a fára: ha nem lehet szövethet-
korni az ellenzékkel, megbukunk. Erre
lepakáltak Averescuval, aki mégis
csak ellenséki és hosszú dühödt ellen-
fél. Nos mit gondolnak önök, megvan a
mentve a kormány? Ahogy ez az
Averescu haragudott, amiért egyedül
maradt a kardjával, aligha Ha nem
lehetett az ördöggel szövethet, hogy
megbuktassa Bratianuskékat, am szövethet
Bratianuskékat. Ő így is megbuktatja Bra-
tiansukékat. Mert aki Averescuval szövethet-
sük, az a végén egyedül marad Ave-
rescuval és Averescu kardjával.

Ki győzött Kisáziában? A tör-
ök vagy a görög? A háboru vagy a
óka? A francia álláspont vagy az
angol álláspont? És ki maradt alul?
Konstantin e vagy Kemal? Kemal sem-
miesetre. Konstantin se nagyon, mert
ő legfeljebb lemond a fia javára, de a
trón még mindig a családban marad.
Ellenben nagyon megverték Samirna
slait — a németeket. Igen, a németek
ket. Azt mondja egy londoni távirat,
hogy az angol kormány nagyobb mos-
gási szabadságot enged eszentul a
francia álláspontnak a német jóváértel
dolgában, ha a francia kormány a Dar-
danellek dolgában az angol álláspont-
nak enged. A sakkmező a következő
képen fest. Kemal győz, Konstantin
szelad, francia örül, angol aggódik,
Németország fizet. Csoda-e, ha a sze-
gény németek mindenáron poctifisták
és azért imádkoznak állandóan, hogy
sehol a világon ne legyen több há-
boru. Mert akárhol, az isten háta mö-
gött verkezzenek népek népekkel, Né-
metország kötözi a sebeit.

A következő sorokat olvassuk a
szomszédújság vezetőcikkében. „A ma-
gyarságnak a maga számára aktív po-
litikai hadisorba kell állitania a nagy-
ipar roppant erejét, viszont a nagyipar-
nak mixer igényt jelent be a politikára,
ékie kell a súlyos magyar kisebbségi
erővel”. A sorok aláhuzottan jelentek
meg, mi nem huzuk őket külön alá.
Mi csak megkérdőjelezzük. Ezt és
még néhány mondatot, amellyel össze-
húgnak. Politika és nagyipar? Miért
kellott ezt a két fogalmat összehozni?
A politikát akarják-e termővé tenni a
nagyiparral, vagy a nagyipart is elmed-
ésíteni a politikával? Nem jobb volna e,
ha a nagyipar termelne és nem politi-
zálna? És ha már politizál a romániai
nagyipar, miért éppen magyar kiseb-

ségi erővel? Mindenki tudja, hogy ma-
gyar nagyipar itt nincs s ha a magyar
kisebbség megához akarja vonzani a
tömegeit, a parasztságot és a munká-
ságot, ezt csak a nagyipar nélkül te-
heti. Nemesak azért, mert a nagyipar
nagyipar, hanem azért is, mert egyál-
talán nem magyar, hanem kilencven-

kilencszázalékban zsidó. Pórn szöve
magyarság és nagyipar összeférhetet-
lenek. Csak a mondarcsinált politika
akarja mindonáron összehozni a két
fogalmat, nem künn az életben, de a
négy fal között és papíron, mert
szükség van a zsidó nagytőkére, éppen
a papiros és a négy fal költségeire.

Balfouria

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött tudósítójától. —

Balfouria, augusztus

Senki nem szólt egy szót sem,
hogy kérünk-e, vagy uzye paran-
csolnak, az európai raffiniáció teljes
megkerülésével tették le a lábukat,
alig aztán, hogy megérkezünk, teát,
jamet, kenyert és kompótot. Mert
delután négy óra volt, uszonaidő és
ekkor az ékezőterem kanyargó fa-
lépcsőin már egymásután ereszked-
tek le a fiuk és lányok az emeleti
olvasósobából, az óra négyet muta-
tott a falon, mindenki jött, hogy
egyék valamit.

Szöke lány mezt az ab akhoz:
— ó, — mondotta — ma nem
lesz olyan meleg, mint tegnap volt...
— a tengere vihr van, —
szólt Gerson, a vezetőjük — jön erre
a szél, azért —
és mindonki örült:
— be jó lesz, nem lesz olyan
meleg, mint tegnap volt.

Egyébként még késtek egy kissé.
— Ma munkamegállapítás van
— szóltak hozzám, mivelhogy az óra
már elütötte a négyet és Palesztiná-
ban egy p e nem mulhat el indo-
kolatlanul.

Azután hosszú asztal köré ültünk.
Gerson talán bizony felült az asztal-
főre? Dehogy, azért mert ő sokat
tudott a mezőgazdaságból, nem tett
magával semmi megkülönböztetést,
ő mint köptek itt rád, kontinentális
formaságok! de snál jobban kitént
a lényeg.

— Van-e valakinek valami kifogá-
sára muitheti munkabeosztása ellen?
— ez volt az első kérdés, amit
egyikük, aki el volt közbűnk egé-
szben elegyítve, feltett, csak később
tudtam meg, hogy Gerson volt,
alig láttam őt egyénileg, a kér-
dés azonban, mindenkifelelt do-
minált. (Jaj, milyen torzul vo-
nalzott fel bennem a „hangzott az
előnk szájából” külön arca, né-
zésbe, tartásba, ruhába öatott és
alaki tekintélyt parancsoló szokvá-
nyossága.)

— Én azt gondolom, — szólt
egy másik hang — most már visz-
szamehetek a főzéstől a betonke-
veréshez.

— Visszamehet, Rachel? — ér-
deklődött a ros.

A leány drágán, pajkosan ka-
cagott.

— ...ha a mai ebéd izlett...
Erre nagy nevetés lett, husz-
harmac kéz nyult át az asztalon a
szakács felé

— ...te csináltad?... igazán te
csináltad...?
és kacagtak és szorongatták
bronzbarna tenyerét és Gerson ki-
mondta:

— ...visszamehet a betonhoz.
Mert a bronzbarna orosz kivált-
képen a betonkeveréshez ért, azt
tudja tökéletesen, ami viszont azt
jelenti, hogy évvel a munkával tudja
a legtöbb értéket termelni. Tehát
ebben használhat legjobban a gazda-
ságnak. És most már tud főzni is,
mert a főzés elemi szükséglet és azt
mindenkinek kell tudni.

Harmadik hang:
— Én meg szeretném tanulni a
bor-órágást.

— Hányan dolgoznak azon a
táblán?
Valaki jelenti:

— Őlen vagyunk kétszáz duna-
mon.

— Akkor nem lehet — szól hozzá
Gerson a tényhez, anélkül, hogy ezt
az ajánlkozónak mondaná, aki, most
már, hogy a borsótáblán nem növel-
hesi meg a termelést, mint ajánlkozó,
csupán személy és mint ilyennek,
akarata, a borsótermelés viszonylatá-
ban nem fontos — ellenben téged a
duramunkálatokhoz osztalak be, mint
tizenkettédiket, mert a durát —

— ...mi az? — savoram meg
önkéntelenül a kíváncsisággommal —
— ...szidén fokozottabban kell ter-
melniük, — és felémfordul, mert
szórt bennevan őbenük az ember-
ségesség elaszticitása, finomak, elő-
zékenyek, nehogy az olvasó azt gon-
dolja, hogy nagyképe, hideg teoretik-
usok vagy az élet merer gyakorlói
— a dura ugyanis ötvenhat százalék
keményítőt tartalmaz és Balfouria
tulajdonosa! —

— ...mijei?
— ...szek, akiké ez a kolónia —
— ...hát ez a kolónia magán-
tulajdon —?

— Igen, amerikai cionistáké...
de hol is hegytük csak el?... a
dura... igen... ötvenhat százalék
keményítőt tartalmaz, tehát igen al-
kalmass szeszgyártásra —

— nahát! — szakított meg újra,
öszönös csodálkozással — én meg
mertem volna esküdni... ahogy
önök itt viselkedtek... és beoszt-
ják a munkát... ügyeinek a racio-
nális termelésre... és ez a szép
egyforma gondoskodás a munka
miatt... —

— no... és... miért...
— ...és egészen bizonyosan azt
hittem, hogy ez közöség vagy leg-
alább is szövethet —

— ...az is!
— ...de hogyan...? ...ha egy-
szer —

— ó, tudom már, ön mire gon-
dolt — szólt Gerson és megfogta
a karomat — jöjjen, hadd magya-
rázzam meg —

és kimentünk a kokett étterm-
ből és a többiek utánunk áradtak —
— ...nézze... — és ahogy ki-
léptünk az udvarra már is egész sor
mindenfélé gazdasági géppel állunk
szemben — látja ezeket a trakto-
rokat?... három van ilyen... az-
után van négy kaszáló, négy kéve-
kötő, két borsóvázó... árabb a ve-
tőgépek, a gereblyék... — és olyan
józanul folytatta: — hát ahogy
ezeket a gépeket itt látja, ezek két-

Ujból leszakadt
a valea-largeai vasuti hid

Négy halott, három sebesült

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, szeptember 19. A né-
hány héttel ezelőt Ploesti mellett
történt vasuti katasztrófa ma megis-
méltódott ugyancsak az Arad felé
haladó gyorsvonattal. A hid, amelyet
nemrégiben javítottak ki, a tésérpróbát
kiállotta ugyan, a gyorsvont első
mozdonya alatt mégis beszakadt. A
vonat többi kocsija a síneken ma-
radt. Egy podgyászkoosi lekapsoló-
dott és szintén belezuhan a folyóba.

Az utasok között irtózatos pánik tört
ki. Eddigi megállapítások szerint
négy halottja és három sebesültje
van a katasztrófának. A mentési
munkálatok nyomában megindultak.
Mosoiu tábornok közlekedésügyi mi-
niszter és Tancred Constantinescu a
helyszínére utaztak. Velük együtt
jött oda a rendőrfőnök is, aki meg-
indította a vizsgálatot. A fogalmat
átszállással bonvolitják le.

Ben Ami

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Tűzifa házhoz szállítva:

4 méter vegyes 440 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 600 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 36 lei, 100 kg. hántott aprítva 40 lei. Telefonszámok 401-290

Frenkel Mór fatelepe

Cluj, Calea Vic-
toriei 99.szám.
Telefon 2-71.
1871

HIREK

Vaitoiannu belügyminiszter Kolozsváron. Vaitoiannu tabornok belügyminiszter kedden délelőtt Kolozsvárra érkezett. Megérkezése után nyomban a prefektúrára hajfaloit, azonban mielőtt a hivatalokba ellátogatott volna, az épületben elhelyezett magyar képtárlatot látogatta meg Metes vármegyei- és Popoviciu rendőrprefektus kíséretében. A miniszter máfél óra hosszat időzött a kiállításán, amelynek minden egyes darabjára műbíráló szempontból megtehető megjegyzéseit. Végül hivatalosította Pentelai Moládr János egy előadást, Edvi Illés Aladár egy állatképet, Innocent Ferenc egy portróját és Olgyay tájképet. A képek árát nyomban kifizette és a festményeket elvitette. Délután fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy utjának semmi politikai célja nincs, a rendes hivatali ellenőrzést eji meg. A tisztviselő-sztrájkról nincs hivatalos tudomása és nem hiszi, hogy sor kerüljön rá, mint-hogy a kormány októberben amogy is rendezni kívánja a tisztviselők dolgát. Aki azonban nem lesz megelégedve a rendezéssel, az egyszerűen elhagyja majd az állami szolgálatot. A bombamerényletről a belügyminiszter csak annyit mondott, hogy az ügy most az ügyészség előtt fekszik. Nem tud róla, hogy az ügyben diplomáciai lépések történtek volna. A belügyminiszter ma tovább utazott.

Külfünetések a színajai látogatásnál. Bukarestből jelentik: Ferdinánd király Narutovits lengyel külügyminisztert a román oszillogrend nagykeresztjével tüntette ki. Pilsudsky tábornagy viszont magas kitüntetés adományozott Károly és Miklós királyi hercegeknek, valamint Petala tábornoknak. A lengyel államfő vasárnap este hagyta el Színaját. A pályaudvaron az utrakodó melegen búcsúzott vendégétől.

Miniszteri beszámoló a magyar egységpártban. Budapestről jelentik: Az egységpárt tegnap tartotta az a parlamenti szünet előtt utolsó értekezését, amelyen a miniszterek beszámoltak. Gömbös Gyula kérte a párt tagjait, hogy a vidéken támogassák a kormányzó inszpekcióját. Klebelsberg helyettes miniszterelnök az ország belpolitikaijáról és külpolitikájáról kijelentette, hogy külpolitikai tervekkel az ország mai nehéz helyzetében nem volna komoly dolog előállni. Meg kell várni a fejleményeket, hogy aztán a kormány az ország érdekeinek szigorú szemmel-tartásával állást foglalhasson. Rakovasky Iván belügyminiszter a közigazgatási reform új alapelveit adta elő. Utána Kállay pénzügyminiszter a pénzügyi helyzetről, Nagyatádi Szabó a föld-reformról és a kenyér-kérdésről, Vas népjóléti miniszter a népjóléti intézkedésekről nyújtott felvilágosításokat a képviselőeknek.

Sulyos vádak jugoszláv miniszterek ellen. Belgrádból jelentik: A jugoszláv ellenzéki lapok tervezési sajtókampányt indítottak a belgrádi kormányt több tagja ellen. A minap Pasic miniszterelnök ellen emelték az állam kárára elkövetett panama vádját, most pedig a kormányt másik két tagját vádolják meg sulyosabb becsüszamisítással és cselekedetekkel. Zerjav szociálügyi minisztert azzal vádolják, hogy anyagi előnyökért megakadályozta, hogy az osztrák Länderbank tulajdonát képező trikovjei bányákat nacionalizálják. Jvanic belügyminiszter ellen pedig azt a vádat emelik, hogy az osztrák-magyar közös hadügyminiszterium titkos levéltárából előkerült adatok szerint Vánio a régi osztrák-magyar hadvezetőség titkos szolgálatában állott.

Sztrájkolnak a kolozsvári borkereskedelmi alkalmazottak. A borkereskedő alkalmazottak néhány hete hatvan százalékos béremelést követeltek. Vasárnap délután tartották gyűlést a munkások a Szatol Negustoreso helyiségében, amelyen a segédek követeléseiről tárgyaltak. A munkások úgy találták, hogy a követeléseket teljes egységben teljesíteni nem lehet. Mindamelőtt nem sztrákoztak el ridegen a

békés megoldás elől, hanem közvetítő ajánlatokkal fordultak az alkalmazottakhoz és úgy a szolgálati viszony szabályozása, mint a fizetésemelés ügyében hajlandók voltak engedelményeket tenni. A választ azonnal meg is szövegezték és még asnap elküldötték az összes cégekhez aláírás végett azzal, hogy másnapra kikébesítik a határozatot a segédeknek. De miután tízenyolcadikán este hat óráig az alkalmazottak nem kapták meg a választ, a csoport tagjai úgy határoztak, hogy nem várnak meg huszonégy óráig, hanem azonnal sztrájkba lépnek. Az alkalmazottak sztrájkja tegnap kezdődött.

Belgium és Németország meg-egyeznek a jövétéli kérdésben. Berlinből jelentik: Havenstein Londonból visszatérve beszámolt az angol bankokkal való tárgyalásairól. Közölte, hogy a birodalmi bank most már kész a Belgiumnak adandó kincstári váltókat hathónapos lejáratúval garantálni. A birodalmi bank elhatározta, hogy elfogadja a belga követeléseket. A belga jövételi ügyének szabályozása rövidesen megörtönik, mert már csak az szükséges, hogy a német kormány a kincstári váltó oly kifizetési módjáról tárgyaljon, amely alkalmas a német álláspont megvédésére, szután megkezdik a kifizetést.

Rabbibeiktatás Brassóban. A brassói ortodox hitközség új rabbiját Sperber Dávidot csütörtökön este iktatták ünnepélyes keretek között hivatalába. Az új rabbi Kolozsvárról egy sajnálatos incidens következtében autón volt kénytelen utját folytatni és így csak a késő esti órákban érkezett új államhályére, Brassóba. Ezáltal az Ivria sportegylet és a oserkészek által tervezett fogadtatás elmaradt, csupán a fehér-kék zászlókkal, a Dávid pajzsával díszített tempiomudvar mutatta, hogy a fiatal nemesdék sok reményt fűz az új lelkipásztor működéséhez. A hitközség nevében a banketten Stern Lipót üdvözölte a rabbijt, majd dr. Ritter Sámuel, a brassói cionista helyicoport elnöke mondott üdvözlésében kifejtette azokat a kívánságokat, amiknek teljesítését a brassói nemzeti zsidóság rabbijától feltétlenül elvár. Sebasi Isz pohárköszöntője után dr. Kecskeméti Zsigmond, a neolog hitközség elnöke a két hitközség összhangzatos működésére üritette poharát. Sperber Dávid szorra válaszolt az elhangzott köszöntőkre és kiemelte, hogy mindig a nemzeti irányzatnak volt a hiva és véleménye szerint nem létesik vallásos zsidó, aki tagadná a zsidó nemzetet, viszont a cionistának kötelessége a valás minden parancsolatait megtartani, hangalyozta tovább, hogy csak egy egységes zsidóságot ismer, mert a neológia és ortodoxia szakadása csupán politikai okokra vezethető vissza. Az új rabbi működésétől az eddigi auspiciumok után sok sikert várnak, mert nagy képzettségű, egy a talmudikus, mint a világi irodalomban jártas lelkipásztor sikerült a brassói ortodox hitközség élére megnyerai, aki toleráns felfogásával és erősen nemzeti-demokratikus elveivel közelebb fogja hozni azokat a hivat is a nemzeti gondolatához, akik a beszercei iroda terroriztikus törekvései miatt, ahhoz nem mertek nyíltan csatlakozni.

Irredentizmussal vádolják és feloszlatják a szlovenszkói sportklubokat. Bécsből jelentik: Már tavaly októberben Károly puceskiserlete alkal-mával majdnem valamennyi felvidéki magyar sportegyletet megrendszabályozott a szlovenszkói miniszterium,

meri azt a vádat emelték ellenük, hogy magyar irredentizmussal csinálnak titokban és politizálnak. A vádak akkor a széleskörű vizsgálat és nyomozás dacára, — nem bizonyultak valóknak és a miniszterium kénytelen volt megengedni a felfüggesztett egyesületek tulajdonos részének további működését. Hasonlóképpen jártak el akkor a magyar társadalmi egyesületekkel szemben is. Ujabbban ugy látzik, ismét erősebb ellenőrzést gyakorolnak a szlovenszkói sport és társadalmi egyesületekkel szemben, mert a szlovenszkói miniszterium rendeletet készit, amellyel mindazon sportklubok és társadalmi egyesületek feloszlatását rendeli el, amelyeknek alapszabályai még nincsenek szabályszerűen jóváhagyva. Érdekes, hogy ez a rendelet nemcsak a magyar, hanem több szlovák klubot és egyesületet is érinteni fog, mert ezeket is magyar irredenta üzemekkel vádolja a politikai rendőrség.

Véres botrány a jugoszláv újságíró-kongresszuson. A jugoszláv újságíróegyesületek Ujvidéken tartották kongresszusukat, amely után ünnepi bankettet rendeztek. Ezen megjelent a szerb nacionalista ifjak (a jugoszláv faszisták) egy csoportja és azzal az ürüggyel, hogy a szerb himnusz játszásakor több ellenzéki újságíró nem állott fel, a katonazenekari felszólították, hogy játssza a szerb himnusz, az újságírókat pedig megfenyegették, hogy aki nem áll fel, azt agyonvarrik. Az újságírók erőlyesen tiltakoztak a terroriztikus föllépés ellen s a banketten jelenvolt újvidéki rendőrfőkapitány is távozásra szólította fel a betolakodottakat, azok azonban nem távoztak. Az izgalmas tumultusban revolverlövések dördültek el, amelyek a betolakodottak vezérét és Balics bankigazgatót sulyosan megsebesítették.

Aki bottal üti Bratiannu árnyékát. Bukarestből jelentik: Tegnap éjjel a str. Lascar Calargiu 5. számú házában, ahol Bratiannu Jonel miniszterelnök lakik, az éjjeli ór két ismeretlen emberrel találkozott. Az ór jelentése szerint az egyik ember bottal fejbavágta őt s mire magához tért, az ismeretlenek eltűntek. Azt hiszik, hogy merényletet akartak elkövetni a miniszterelnök ellen. Más forrás szerint az ór viziójáról van szó.

Lopás egy előkelő estélyen. Bécsből jelentik: Még a múlt év májusában történt, hogy Marschal Rudolf tanár estélyt adott ismerősöknek. A jólsikerült estély után azonban a tanár feleségét kellemször meglepetés érte: éjjelizsekrényéről eltűnt egy akkor ötmillió koronát érő briliánsgyűrűje. Gyarut akkor senki ellen nem foghatott. Ismerősei, akik az estélyen résztvettek, kifogástalan urisszonyok és uriemberek voltak, sőt még a szolgálatánya becsületes-ségéhez sem férhetett kétség, olyan régóta és jól ismerték. A gyűrű soráról egészen a legutóbbi napokig Marschal tanárék semmit nem tudtak meg. Most autan egy másik botrányal kapcsolatban minden kiderült. A bécsi rendőrség múlt év júliusában Ferdinand Mayer kereskedő feljelentést tett unokaöccse Franz Brenning huszonégy éves diák ellen, aki kétmillióhatyázezer koronát elcsikkasztott tőle. Brenninget akkoriban elfogták és letartóztatták. Marschal professzor csak mostanában és véletlenségből értesült erről az esetről és amikor a Brenning nevet meghallotta,

visszaemlékezett, hogy ez a fiatal ember annakidején résztvett az 6 estélyükön. A vizsgálóbíró előtt, aki a tanár kérésére néhány nappal ezelőtt fogságából elővezette és vallatóra fogta Brenninget, a megtévedt diák beismerte, hogy a gyűrűt ő lopta el és eladta négyszázötvenezer koronáért egy élszerősznek. Brenninget ezután visszavitték a cellájába és most már két bűnügyben folyik ellene eljárás.

Felsegélyezik az egzisztenciájukat vesztett magyarországi zsidókat. Budapestről jelentik: Az amerikai Joint Distribution Committee értesítette a magyarországi zsidóság vezetőit, hogy az egzisztenciájukat vesztett zsidók felsegélyezésére hitelintézetet akar létesíteni, amelynek alapítókéjét egyötöd részben a Joint, egyötöd részben a gazdag magyarországi zsidók adnák össze.

A nagyváradi cionista csoport közli: Értesítjük a Körösvidéken lévő Zsidó Nemzeti Szövetség helyicoportjait, hogy az elmúlt hetekben Bihar- és Szatmármegyékbeli tömegesen érkeznek hozzánk kömivessmunkás jelentkezők, akik Palesztinába óhajtanak kivándorolni. A jelentkezők egyöntetűen hivatkoznak arra, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi helyicoportja kömivess munkásokat keres kitélepités végett. Tekintettel arra, hogy mi ilyen-nemű felhívást nem tettünk közzé, ezután hozzuk az érdekeltek tudomására, hogy jelenleg kömivess munkásokat nem keresünk. Közlelbi felvilágosításért kérjük az Erdélyrészi Palesztina Hivatalhoz fordulni sziveskedjenek (Cluj, Calea Rugele Ferdinand 48. sz.)

Törvényvel akarják letörni a szlovák néppártot. Beavatott csehszlovák politikai forrásból szerzett értesülés alapján jelenti tudósítónk Bécsből: Az új csehszlovák kormány megalakításával kapcsolatban prágai politikai cionáló szlovák politikusok javaslatára erőlyes intézkedések fognak történni a szlovák néppárt ellen. Az új csehszlovák kabinetben ugyanis a szlovákok három tárcát kapnak. Az egyik miniszter dr. Hodzsa Milán lesz, aki a kormányba való belépését: ahhoz a feltételnek kötötte, hogy a szlovenszkói irredenta és a szlovák néppárti propaganda ártalmatlanná tételére irányuló új törvényt a kormány haladéktalanul késztesse elő. Hodzsa követelést egyelőre még a cseh néppártban is ellenzik, mert remélik, hogy a szlovák és cseh néppártok közötti ellentétüket sikerül békésen kiküszöbölni, ha az ennek érdekében ujbl megkezdett tárgyalások azonban nem vezetnek eredményre, akkor a Derer ratifikációs miniszter által kezdeményezett törvény, melynek címe a köztársasági államforma és a köztársaság állami egységének hatóságosabb védelme lenne, lényegében azonban az ellenzéki magyar és szlovák pártok ellen irányulna, rövidesen a prágai parlament elé kerül.

*** Értesítés.** A Sasz Chevra ujonsen épített imaházában Mike Kelemen-u 13. szám alatt igen ciosó árban ülések kiadó.

Pogorza

Társat keresek igen jól jövedelmező vállalatom kibővítéséhez 300.000 lei tőkével. Egy millió leire szóló megrendelés van birtokomban. Ajánlatot Nagy jövő jellegre Reclama hirdető Cluj, P. Unirel 4. továbbít.

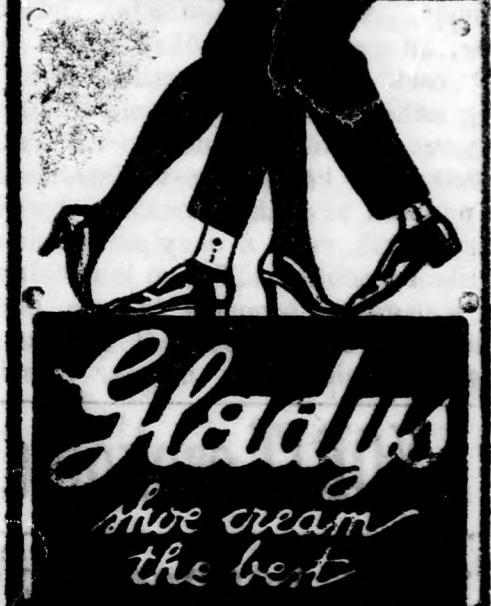
Eredeti gyári árban

kötött kabatok, swejterek, harisngya és keztyü

Blatt

kötött-szövött áruház Cluj, Fötér 13.

1394

Gladys

shoe cream the best

As előkelő világ cipőkrémje

Az arab részt a la

Bojkott az

— Az Jeruzsálem alkotmányoz kapcsolatban megkezdődött gresszus ism részlány ara a nemrég i kotmány ellenni az áll nem vétel népszámlá dig a vál

Azokat az vétetik meg részt akarva testület mu szik. Ezzel gesen véteti tási lajstrom hogy lehet zsidó polgá közé. Valós kapnak az akik — mi tusban lép

A palesz még idejéb szabályokat tinaik azab zaidóellenes amely arra kosságot tá nemzetgyü del az alko förtormány amelyben

mindenk lasztáso

A büntetés sulyosabb tönbütetés

A kor el van hat kenységet szariadni kőzők alka költmozgal rsálem kö gette az a akik az al kossásképe vonják sz eára

sok ara

Az arabok Abdalla e many gein.

A pale egyébként megnehe. „Morning arab nec törekvése. leheteti

KAD

Ára f UJ K Cluj, S

Az arabok nem vesznek részt a palesztinai választásokon

Bojkott az új alkotmány miatt

Az Új Kelet tudósítójától

Jeruzsálemből jelentik, hogy az alkotmányozó gyűlés választásával kapcsolatban elrendelt népszámlálás megkezdődött. A nablusi arab kongresszus ismeretes kiáltványára a keresztény arabok, hogy tiltakozzanak a nemrég proklamált palesztinai alkotmány ellen, nem hajlandók részt venni az alkotmányozó munkában és nem vétetik fel magukat sem a népszámlálási névsorba sem pedig a választói névjegyzékekbe.

Azokat az arabokat, akik mégis felvétetik magukat a névjegyzékekbe s részt akarnak venni a törvényhozó testület munkájában, bojkott alá veszik. Ezzel szemben a zsidók tömegesen vétetik fel magukat a választási listákba s arra törekednek, hogy lehetőleg minden palesztinai zsidó polgár bekerüljön a választók közé. Valószínű, hogy szavazati jogot kapnak azok az új bevándorlók is, akik — mintegy ötszázan — augusztusban léptek Palesztina területére.

A palesztinai kormány azonban még idejében a legszigorúbb rendelkezéseket léptette életbe a palesztinai arab kongresszushoz tartozó zsidóellenes körök propagandája ellen, amely arra irányul, hogy az arab lakosságot távolítsa az alkotmányozó nemzetgyűlési választásoktól. Röviddel az alkotmány kihirdetése után a földművelői dekrétumot adott ki, amelyben elrendeli, hogy

mindenkit, aki a parlamenti választások ellen agitál, bíróság elé kell állítani.

A büntetést pénzben állapították meg, súlyosabb vétségeknel azonban börtönbüntetést is ítélt a bíróság.

A kormány közhírré tette, hogy el van határozva minden ilyen tevékenységet elfojtani és nem fog visszariadni a rendelkezésére álló eszközök alkalmazásától, hogy ezt a bojkottmozgalmat megszüntesse. Jeruzsálem kormányzója is megfenyegette az arabokat, hogy mindazoktól, akik az alkotmány ellen való tiltakozásként fizetéseket tesznek, bevonják az iparengedélyt. Ennek dacára

sok arab üzlet még ma is zárva van.

Az arabok rosszóven vették, hogy Abdalla emir részt vett az alkotmány proklamálásának ünnepségein.

A palesztinai arab kongresszus egyébként más módon is igyekszik megnehezíteni a zsidó munkát. A „Morning Post” értesülése szerint az arab nacionalistáknak az a legfőbb törekvése, hogy

lehetővé tegyék a zsidók számára a földvásárlást.

Ezt a célt szolgálja az arab bank, amelyet rövidesen megnyitnak, hogy az arab parasztnak földhitelet nyújtson és így az ne legyen kénytelen zsidó hitelintézetektől pénzt fölvenni.

Israel Belkinds felügyelete alatt szeszgyárvan utrajjal pogromárvát hoztak Jeruzsálemba. A gyermekeket megagazdasági oktatásra fogják, hogy képzett gazdákat neveljenek belőlük.

KADIMA KÖNYVTÁR
1. szám.

Nachum Sokolow
Uj zsidó
Ára fűve 12 lei, kötve 20 lei.

UJ KELET könyvsztyálya
Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

Maxim Gorkij tragikus vallomása az orosz néplelekről

A nagy proletár-író feltárja a paraszt-lélek mélységeit

Az Új Kelet tudósítójától

Prága, szept. 14.

Megráó igazságokat ír Maxim Gorkij az orosz néplelekről. A tragikus vallomás, amely önmegbecsülő nyíltsággal tárja fel az orosz nép legmélyebb mélységeit, a „Der Deutsche Merkur”-ban jelent meg és Európa-szerte óriási feltűnést keltett. A nagy író tagadja a történelmi befolyásokat és a pszichoanalízis alapján érvel meg az utolsó idők szörnyű kilengéseit. Iró pályájának kezdésén Gorkij is parasztimádó volt. Sokat szenvedett és sokat csalódott, amíg odáig jutott, hogy ősi méltóságában láthatja meg az orosz parasztot. Neki magának talán nem több ez a cikk, mint egy érdekes pszichológiai tanulmány: az Oroszországtól messzeországok olyan dokumentum, amely történelmet magyaráz. Ezt írja:

Különös könyvet olvastam valamikor, a címe is furcsa volt: „A progresszivitás, mint az emberi kegyetlenségek fejlesztője.” A szerző egészen csoportosított példákkal azt igyekszik bebizonyítani, hogy a haladás csak egy végre vezet: föltáplálja az emberi természetnek azt a mélyen beágyazott ösztönét, amely arra unasztja az embert, hogy másokat meggyöngyöztessen. A könyv nem győzött meg és csak kellellenül olvastam. Paradox állításait egy-kettőre el is felejtettem.

Most azonban, a világháború iszonytató örjöngése után, a forradalmak véres orgiái után eszembe jutnak azok az étkoskodások és el-elitűdöm rajuk.

Tiszta sor: az orosz kegyetlenségek nem a progressziónak eredményei. A formái régi formák, csak a művészi újak. A tizennyolcadik század elején ilyen kegyetlenségekkel szennyezték be az emberiséget.

Ugy látom, hogy az orosz népkarakter legjelentősebb vonása a kegyetlenség és az épen olyan természetesség, mint a humor az angol nép karakterében. Ez a kegyetlenség egészen specifikus, olyan, mint a mérlelő, minden rovásnak értelme van és fok szerint mutatja: a gyűlölemből mennyit bírhat el az áldozat és hol törik meg az el-elitűlő képessége.

Az orosz kegyetlenség alapeleme az ördögi finomság, esztétikai leleményessége. Nem tudom: megmagyarázhatom-e ezt olyan szavakkal, mint minők a „pszichózis” és a „szadizmus”. Ezek a kifejezések nem sokat mondanak és keveset magyaráznak.

Minek az eredménye ez a roppant lelketlenség? Az alkoholizmus talán? Nem gondolom, hogy az orosz népet jobban elmergessze az alkohol, mint a többi népet. De kétségtelen, hogy az alkohol igen nagy erővel hat az orosz lélekre, mert a nép rosszabbul táplálkozik, mint egyebütt.

Hogy az orosz népszíjében olyan erővel dominál a kegyetlenség és olyan gyakran robban ki belőle, ennek az okát ebben találok, hogy

az orosz parasztnak, már mint azok, akik olvasni tudnak, kizárólag csak a szentek és mártírok történeteit olvassák és tesztízzik magukat a vértanu-kínzás módszerével.

Nem szokrok a kegyetlenségekről beszélni, amelyek itt-ott törnek ki a beteg lelkekből. Ezek olyan kivételek, amelyek az elmervosokra tartoznak. En a tömegek pszichológiájáról beszélek, a néplelekről, a kollektív kegyetlenségről.

A tambovi guberniumban a kommunistákat keresztre feszítették, mint valamikor Rómában a keresztényeket. De raffiaótabban csinálták, mint a rómaiak. Az áldozatok csak az egyik kezét és az egyik lábát szegték a keresztbe. Emiatt astán hosszabb és kinteljesebb volt a halálvívódás. A mutatás így ne-

gyobb volt. Mert a le nem szegett kéz ide-oda kaszál, kapkodott a másik kéz felé és a szabadon hagyott láb is úgy dolgozott, mint a cséphadaró. Férfiak és asszonyok leültek ezen a szörnyű Golgotán, ittak és pipáltak és nevettek. Nagyon ítszett nekik a halálnak ez a borsalmas színjátéka.

Ehhez hasonló, de még ezeknél is gonoszabb gaztettét sokat követtek el Oroszországban az utolsó évek alatt.

Nem említek több példát és nem firtatom: a fehérek, vagy a vörösök mutatkoztak e kegyetlenebbeknek. Az igazság, hogy egyformák voltak. De ha már össze kell mérni a két felekezet kegyetlenségét, akkor kétséget kizáróan megállapítható, hogy

mindig azok voltak a kegyetlenebbek, akik az alkalom szerint hatalmasabbak voltak és akik ennél fogva nagyobb biztonságban pazarolhatták erre az energiájukat.

Nem tudom: van-e hely az egész világon, ahol a néplelet úgy az irgalmatlanságra nevelnek és olyan módszeresen, mint Oroszországban. Egészen bizonyos: az egész világon még csak egy olyan ország sincsen, ahol a népnek olyan förtelmes közmondásai lennének, mint Oroszországban. Ime az orosz nép életfilozófiája:

„Ne sajnáld, testvér, a somfabotot és jól ügyel: szuszog-e még. Hasudik a bestia. Még több verést akar.” (Már mint az asszony.)

„Kétyszer lehet igazán szeréni az asszonyt. Egyszer a lakzi után, mikor bevezetik a házszobába és egyszer akkor, mikor a temetőbe viszik.”

„Asszonynak, állatnak nem állítottak bíróságot.”

Ha azt akarod, hogy jól essen az ebéded, verd meg akkor a feleségedet.”

Százával virágoznak ezek a közmondások az orosz falvakban. Sok száz éven által maga a nép szerette őket. Nap nap után csak est hallják a gyerekek. Az ifjúság e közmondások szellemén nevelődik. Nem régen általános bizonyítottam a moszkvai kormányzóóság büntetésbizottságának statisztikáját 1901-től 1910 ig terjedően. Irólással töltött el az a kimutatás. A legtöbb és a leg-súlyosabb bűntettek, a legsúlyosabbak a gyerekvilág és az ifjúság ellen irányultak. A gyerekenyítés általános Oroszországban, még az intelligens osztályokban is. A nép bölcsesége azt tartja, hogy a gyereket verni szükség és hasznos is. Erről is van közmondás: „Vert ember kétszer annyit ér, mint a voreten.”

Erre persze azt kérdezik: hol él hát az az orosz paraszt, az a zsidó gondolkodó, az a fardhatlan igazságkereső, akit százszor megirt és százszor földiosért a tizenkilencedik század orosz irodalma?

En bizony az embert sehol sem találtam Oroszországban, még ifjúságomban se, mikor pedig még tudtam lelkesedni az emberért. Mindenütt csak nyera realitást találtam. Olyan parasztot, aki játékosan az idióta szerepét is, ha hasznát remélt az alakoskodásból. Az orosz paraszt távolról se ostoba, ő maga is tudja, hogy nem az. Sok saomoru nótát szerzett az orosz paraszt, sok jó és véres legendát, esernyi ezer szállóigét, amellyel kifejezte komény, ingerült és lázadó élet-praktikumát. Tudja és mondja is: „A paraszt egymagában elég okos, de sok paraszt együtt buta, mint a kő”. Továbbá: „A világ olyan erős, mint a víz és olyan ostoba, mint a dió”. No meg ezt is: „Ne félj az ördögtől, de félj az embertől”. Vagy: „Üsd csak a magadét, de reszkess az idegentől”.

Az igazságot semmibe se veszi. Erről így alakult ki az életfilozófiája: „Az igazság nem táplál”... „Hasudj,

Arany-ézüst ékszerek, kincszüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilláns legmagasabb napi áron veszek. 1922

ha azt akarják, hogy hasudjál, csak hasudj velősz belőle”... „Az őszinte és az esztelen egyforma vad állat”.

Sok ilyen közmondása van orosz parasztnak és nemcsak a morálja fejlődik ki ezekben a mondásokban, de az életgyakorlata is azokból fejlődött ki. Ezeknek a mondásoknak a szellemét kikörorától kezdve magába szívja, élet-tápláléknak, mint az anyatejet. Az élet kidolgozza belőle a durvaságot, a keserű szomorúságot és az embergyűlöletet. Ahogy kegyetlenkedett a tizenhetedik században, azonképen kegyetlenkedik manapság is, csak valamivel raffiaótabban talán. Lelki életének formái a régi formák, legfeljebb a művészetekben különbözik a régiektől.

Peter Uhlé.

SPORT

Megalakult a Romániai Futballbírák Országos Testülete

ARBOT székhelye Kolozsvár. Károly trónörökösét diszelnököknek választották meg. Az első tisztikar

Az Új Kelet tudósítójától

A romániai sportkerületek futballbíráinak delegátusai szeptember 17-én Tamesvárt országos kongresszusra gyűltek össze, hogy a romániai futballbírói kar számos, égetően sürgős problémáját megoldják és megteremtsek azt a harmoniát, amely az FSSR különböző szervei és a bírák között nélkülözhetetlenül szükséges az egyetemes sport művelésének megjavítása érdekében.

Az országos kongresszuson az erdélyi és bánáti futballbírákat a következő delegátusok képviselték: Tamesvár: dr. Kovács Ödön, dr. Haas Erich BB titkár, Hermann Leó, dr. Adamov Dusan, a „Bánáti Sport” felelős szerkesztője, Kovács László, báró Gudinus Leó sportíró, Tulbure George, Schunk Mátyas, Ranschberger Andor, Koztmuth Arthur, a Sportvilág felelős szerkesztője. Nagyvárad: dr. Steiner Sándor szövetségi főtitkár, Pásztor Jenő lapszerkesztő. Arad: ifj. Vass Gusztáv, Markovits Miksa. Kolozsvár: Molnar Lajos BB elnök, Nagy Lajos. Brassó képvisletében pedig Sika János szövetségi bíró. Az FSSR bukaresti központját Breyer Lázár központi delegátus reprezentálta.

Az országos kongresszust a Palesztinai külön termében dr. Haas Erich románnyelvű tartalmas beszéde nyitotta meg, aki rövidítte a megjelenteket és ismertette az alakuló gyűlés munkarendjét. Javaslatára a kongresszus elnökévé egyhangú felkiáltással dr. Kovács Ödönt választották meg.

Az Országos Testület alapszabályait és a bírói kar fegyelmi szabályzatát beható eszmecsere után az értekezlet megszövegezte. Határozattal kimondották, hogy az RBOT székhelyét évről-évre a közgyűlés állapítja meg.

Dr. Kovács Ödön, Molnar Lajos és ifj. Vass Gusztáv tartalmas felszólalásai után a közgyűlés egyhangú határozattal kimondta, hogy a RBOT székhelyét az 1922. évben Kolozsvárra állapítja meg.

A tisztikar megválasztása egyhangúlag történt. Elnök: Molnar Lajos, Alelnökök: dr. Kovács Ödön és ifj. Vass Gusztáv. Főtitkár: Winkler István. Titkár: Vatiann Sabin. Pénztáros: Fottmann Dezső. Ellenőrök: Adorján Ödön és Kovács László (NAC). Tanácsadók: dr. Steiner Sándor, Steinhübel Zoltán, dr. Adamov Dusan, Bischoff Ferenc, Szednicsok János és Bükkösi György.

A vizsgáttató és oktatóbizottság tagjait megválasztották: Szikó János, Markovits Miksa, Strasser Emil, Steinhübel Zoltán, Kozma Rudolf, Vatiann Sabin, Litz József és Nagy Lajos szövetségi bírák.

KÖZGAZDASÁG

Szervezkednek a fatisztviselők

Groza Péter nyilatkozata

— az Uj Kelet kérésére —

A kolozsvári fatisztviselők néhány hete gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy az erdélyi és bánáti tiszviselők szövetségét szervezik. A határozatot rövidesen tették közzé, úgyhogy a jövő hónapban Kolozsvárt összeül a fatisztviselők első országos kongresszusa.

A kolozsvári megbeszélések nyomán az előkészítő bizottság tagjai bejárnak Erdély és Bánát fővárosi empurumait, hogy a vidéki körzeteket megalkotva a tiszviselőket a nagy országos szervezetbe tömörítsék. A napokban Marosvásárhelyt, Mero-hávizson és Brassóban tartották szervezkedő gyűléseket, amelyen a nagyszámú érdeklődők előtt részletesen kifejtették a szervezkedés fontosságát. A szervezet felöleli a tiszviselői nyugdíjintézményt, a tiszviselői beszerzési csoport létesítésének terét, tiszviselői internátus felállítását a vidéken levők gyermekeik számára, a tiszviselők jogvédelmét, állásközvetítést, stb. E célok mind egyike külön-külön is megérdemelné, hogy a fatisztviselő szervezetét megalkotják. A szervezkedés nem áll az osztályharc alapján és legális körzetek közt igyekszik a lehetőség szerint a munkaadókkal együtt működni.

Munkatársunk beszélgetést folytatott dr. Groza Péter volt miniszterrel, aki a fatermelők országos szövetségének elnöke, aki a következőket mondta:

— A fatermelés szempontjából mindenesetre üdvös, ha Erdély és Bánát sok ezer fatisztviselői érdekeinek megvédésére szervezetebe tömörül. Így mindenesetre egy kompakt tömeggel állunk szemben, amely nagyon megkönnyíti a munkaadók és a tiszviselők közti tárgyalásokat. Mi a magunk részéről úgy anyagilag, mint erkölcsileg támogatni fogjuk a mozgalmat, amíg a szervezkedés nem csúszik mellékvágányokra és jóléti intézményeken kívül nem igyekszik politikai, vagy egyéb mozgalmakra. Erdély és a Bánát fatisztviselői ma már jelentékeny tömeget képeznek és bármilyen állásfoglalásuk méltó arra, hogy a kormány és a nagyközönség érdeklődését felkeltse. Mezőgazdaságon kívül Romániának legfontosabb termelési ága a fatermelés, tehát nemcsak nekünk, de az országnak is érdeke, hogy az ország egyik közgazdasági alappilléreit képező fatermelés tiszviselői kara jósan, fegyelmelt és szervezett tömeg legyen. Mellesleg megjegyzem, hogy bizonyos jóléti intézmények megalkotását maguk a munkaadók vetették fel és biztos vagyok afelől, hogy anyagi áldozatoktól sem fognak visszaradni.

A szervezkedésről különben a mozgalom egyik vezetője kijelentette, hogy nem az osztályharc alapján indult meg és teljesen legális keretek között igyekszik a lehetőség szerint a munkaadókkal együttműködni.

Belföld

(x) A balsziki kaolinhegy értékesítése. Mint ismeretes, a Fekete-tenger partján lévő Balszik közelében egy mintegy kétezres méter magas hegyhát emelkedik ki a tengerparton, amely hegynek egész tömege kaolinból áll. Balszik török nevét is innen nyerte. (Balszik töröktől anyagot jelent.) Ezt a hegyet mindaddig szakszerűen nem vizsgálták meg, holott bizonyos, hogy a romániai porcellángyártás számára elsőrangú nyersanyagot szolgáltatna. Bukaresti jelentés szerint az ipar és kereskedelemügyi miniszter most intézkedett a balsziki kaolinhegy megvizsgálásáról, mert a szakemberek véleménye szerint a hegy nemcsak a romániai porcellángyártást képes nyersanyaggal ellátni, de a messze Kelet kaolin-szükségletét is kielégítheti.

(x) Az állam bevételei az 1922. év április elsejétől augusztus harmadikáig terjedő időben a pénzügyminisztérium hivatalos közlése szerint 769 millió 320 ezer 774 lejt tett ki, az előző év ugyanezen idejében bevételeit 231 millió 269 ezer 453 lejjel szemben. A bevételek a következőképpen oszlottak fel: dohányeladás 552 millió 927 ezer 373 lei (131 és félmillióval több mint az elmúlt évi április-augusztus időszakban) Cigarettapapíros 79.351.00, s 63 millió, gyufa 62 millió, játékártya 4 millió és robbanóanyag értékesítéséből 8 millió lei.

(x) Országos vásárok naptára. Szeptember második felében a következő országos vásárokat tartják meg Erdélyben: huszadikán Egerháti és Körösbánya, huszonegyedikén Brad, Dobos, Erzsébetváros, Hodos, Banffy hunyad, Olahájos, Pojana (Szabamegye), Alsórákos, Bethlenszentmiklós, Óráljaboldogfalva, Vajdaházam Zernaest Huszonhetedikén Németbóssa, Medgyes, Szilágysomlyó, huszonharmadikán Nagyhalom, huszonötödikén Abrudbánya, Alsóvezica, huszonhatodikán Baret, Hidalmás és huszonhetedikén Magyarlőr, Monor, Szék és Zám, huszonnyolcadikán Tezsvár, Reteg, huszonkilencedikén Csikszerecs, harmincadikán Szabonyháza, Gyulaféháron és Marosoroszfalu tartanak országos vásárt.

XIV. kimutatás (Folytatás)

Templomadórnány
Cluj: Dávid Lajos 100, id. Salomon József 50 (150 lei.) Gyulaféhérvár: Glük Fülöp, Király N. 50-50, Dr. Maadl Jakab, Weisz Pál 25-25, Fischer Ernő, Fried Eskeles, Fischer Lipót, Hirsch Hermann és B. Fischer Sándor fő abbi 20-20, Grünfeld V., Hohner Dávid, Pasaternák Farkas 10-10, kisebb adományok 36 (316 lei.) Sibiu: kisebb adományok 20 lei. 486.—
Helyi emlékkönyvi bevezetés
Sibiu: Dr. Éilis Mór és Felter Alfred, Sonderling Alice, az első Mirachi osztály 100-100 lei. 300.—
Erdélyi kolónia
Beszél: Stroll Pepi és Dávid Móritz esküvőjén Fogel Erzsike és Marmorstein Elemér gyűjtése: Deut laana 70, Marmorstein Janó 30, Fülöp Lajos, Herach Rudi, Hersch Jankó, Dávid Mór, Stroll László, Marmorstein Elemér, Fogel Erzsike 20-20, Kirschenbaum Mór, Stroil József, Lampel Lajos, Friedmann László, dr. Schimmer Antal, Luca Béla, Kerész Adóf 10-10, kisebb gyűjtés 25 (335 lei.) Szászlekenye: Mendel Eszter 30. Sibiu: Kisebb gyűjtések 231. Beszterce: Löbl Erzsike purimi gyűjtése 30. Naszód: Siegelstein Adolf 10. Somogyom: Hirsch Samuné 150. Kraszna: Fegyveres Miksa blokkból 285. Nagykároly: Dr. Fehér Ferenc blokkból 220 lei. 1.291.—
Nemzeti Alap értékek
Nagyenyed: Márton Bela táviratlapokért 50 lei. 50.—
A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.
Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Irodája: BUDAPEST nyomda és kiadóvállalat 7, 7
Szerkesztőségi telefonszám 977.
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint vesszük fel a kiadóhivatal

— Az Uj Kelet könyvosztálya portómentesen küldi el mindenkinek könyvet és kottajegyzékét, aki azt egy levelezőlapon kéri.

Külföld

(x) Zürichi zárlat szept. 19-ről. Berlin 37,50, Amsterdam —, Newyork —, London —, Prága 17,40, Budapest 21.—, Varsó —, Bécs —, bélyegzett —.

(x) Emelkednek a német árak. Berlinből jelentik: Az elbelföldi ajtó-szövetség azonnali hatállyal 8500-9500 százalékkal emelte a belföldi eladás felárát. A valtagyenge országokba 9100-9800 százalékkal emelték az ajtó-szárk felárát, a külcsokét 9600 százalékkal. Magasváltójú országok számára a devizárcsokát változatlanul fentartják. A szekrényárak eladási felárát belföldön 9000 százalékkal állapították meg. A kátránytermékek ára is lényegesen emelkedett szeptember elsejétől kezdve, úgy hogy a kátrány métermázsa most 2000 márkába került. A kereskedelmi csavarak egyesülete a csavarak felárát 23 ezerrel 23 ezer százalékra emelte fel, a forrasztócsöveket 30 ezerrel 32 ezerre százalékra. A német szegőcsövek egyesülete szeptember 11-ki hatállyal 110 százalékról 120 százalékra emelte föl a felárakat. A csőipari egyesület a gázcövek felárát 8900-9870 százalékvig, a horgonyzott gáycöveket 10.870-16.805 százalékvig, a szegélytelen csöveket 7870-13.250 százalékvig, horgonyzott szegélytelen csöveket 10.870-20.250 százalékvig és a főcsöveket 7245-11.480 százalékvig felemelte. A vegyi ipar érdeklődőssége — mint a „Frankfurter Zeitung” jelenti — az állinfastékek árát 100 százalékkal emeli fel.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Die Sch'chite

(Gordin négyfelvonásos drámája. Először áadták Kolozsváron, a Habima színpadán szeptember 18-án)

A tömeggyártás termékei közül ez a darab kiemelkedik és elgondolksán és fölépítésén jól meglátszik Gordin irodalomra való igyekvete.
Két embert állít szembe egymással. A gyöngye és szegény és bölcsök mondásából leikét tápláló rabbit az elbizakodotti, kegyetlen és fő héjazását ugyan csak a bölcsök mondásából igazló gazdagot. A két ellentétes természet ütközése között egy fiatal leány vergődik, amíg megbolondul és örülési rohamában gyilkosságot követ el.
Díohéjban imo a darab meseje:
Jozsef Krojnesz rabbi fiatal leányának, Esterkének kérője akad a gazdag, de már két feleséget eltemetett Basalel Rapaportbau. A rabbi házában egy rokon él, Saul Jozsef, gyöngye koponyájú fiatal talmudista, aki mérsékelt tehetőségre jussán legfőbb a sakteri foglalkozás mellett boldogulhat. Egész nap egyebet sem tesz, minthogy Chahu traktatásának első misnáját hajtogatja. Hakt sochoctu uschitoszon kesera... Mindemki metszhet és metezés elfogadható, kivéve, akik kivételnek. Csöndes, élmos környezetben él a leány és álmából csak akkor ébred, amikor innen a gazdag ember portájára akarják vinni. Agg apja, kis látókörű anyja unszolják, rábeszélők, érzellemmel és érvekkel gyurják, míg végre elszája magát a férjhezmenésre.
— Hiszen — mondja anyjának — bizonyára jót akarsz velem. Hiszen nem te vagy az én gyermekem, én vagyok a tied. Lehet rosszat akarni saját gyermekünkkel?
A szép leány beleszhan a katasztrófába. Réssleges férje őt és szüleit brutálisan, az asszony beleegyerésével hasztrólik, férje utána jön. Az asszony válni akar. Becalás rádordit.
— Nem szeretek elvált férfi lenni, megosztok, hogy én vagy maradjak.
A rebzon így ripozaszik:
— Most szokja meg, hogy a leányom maradjon övegnyen!
A rabbi összeesppja a kezeit:
— Nem szabad válni, nem, nem! Ha férj és feleség válnak, — mondják bölcsök — az ótár is könnyezik.
A válaszból nem lesz semmi, Esterke tovább járja a pokol ntját, két

A központi tanács elnökévé Koncez Rudolfot, titkárává Nagy Lajost, tagjaiul pedig Kiss Kálmán, dr. Haas Erich és Czinczár Imre szövetségi bírakat választották meg.

Dr. Kovács Odón javaslatára a közgyűlést fennpélyes keretben Károly trónörökös az Országos Testület díszelnökévé választotta meg és határozatáról a kabinetiroda utján táviratilag értesítette a trón örökösét.

A romániai sport érdekében kifejtett eredményes működésük elismeréséül az alakuló közgyűlés egyhangú lelkesedéssel az Országos Testület tisztelőbeli tagjává és tisztelőbeli bírójul választotta meg: Mario Gebauer és Breyer László központi vezetők, valamint dr. Silviu Dragomir, Vlad Viktort, dr. Zigrs Miklóst, dr. Ritter Salamont, dr. Avramescu Vazult, dr. Repede Györgyöt és Mitohievici Viktort, a Comitéul Razionalok elnökeit, valamint Dinu Casianu bukaresti sport író.

Az Országos Testület hivatalos lapjává a bukaresti „Dimineața” és a kolozsvári „Sport” című lapokat jelölték ki.

Több sajtókérdés letárgyalása után Molnár Lajos elnök köszönetet mondott a személye és a tisztakar többi tagjai iránt megnyilvánult bizalomért és ezzel a romániai futballbírák első országos kongresszusa végét ért.

Labdarugás

Kolozsvár—Temesvár válogatott mérkőzése. Dr. Morar Teofil szövetségi kapitány október elsejére lekötötte Kolozsvár és Temesvár válogatott futballcsapatainak első városközi mérkőzését. A kolozsvári sport fejlesztésére igen alkalmas eszköznek fog bizonyítani a fejlettebb tudással rendelkező temesvári kerülettel való sportérinthezés felvétele. Kolozsvár és Temesvár válogatott csapatainak első városközi mérkőzése a megállapodás értelmében október elsején Temesvárt kerül eldöntésre Litz József bíraskodása mellett.

Kolozsvárra hozták Sándor szerb király aranykupáját. A Belgrádban megtartott első román—jugoszláv válogatott mérkőzés győztesül profesját, Sándor szerb király művészi kivételű aranyserlegét, amelynek védője 2:1 arányú győzelemmel Románia válogatott csapata lett, Bukarestben, Aradon és Temesvárt való kiállításá után dr. Morar Teofil szövetségi kapitány Kolozsvárra hozta. A milliós értékű aranyserlegot a napokban közsemlére teszik ki.

BTC—VAC 3:0. Budapestről jelentik: A magyar bajnokság ösi fordulójában a BTC 3:0 arányú győzelmet aratott a VAC felett, amelynek ez az első bajnoki veresége az özi szezonban.

A Bírak Szövetsége ma, szerdán este 7 órakor a szövetség hivatalos helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a temesvári országos kongresszusra kiküldött kolozsvári bírak számolnak be utjkról. Ugyancsak ma este választják meg a kolozsvári kerület bírói tisztikarát is.

Tapéták
minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szecl Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1365
Lakások tapétázását vállaljuk.

PESCARIT
első erdélyi haltenyésztő részv.-társ.
értesíti Cluj és Erdély közönségét, hogy halaszatait megkzdté. Clujj basinben állandóan minden nap a közönség rendelkezésére áll bármily nagy mennyiségben különböző élő hal, nevezetesen Fogas, Ponty, Csuka, Kárász, Compo, Márna és Harcsa. Klárusítás
Sallak Dezső-cégnél
Vidéki megrendelések jégcsomagolással azonnal eszközöltnék.
Sürgőnycim: Sallak Dezső, Cluj.

id
 ept. 19-ről. Ber.
 —, Newyork
 raga 17 40, B.
 —, Bécs —.
 német áruk.
 elberföldi ajo.
 stállyal 8500—
 e a belföldi el-
 ayenge orszá-
 lakkal emelték
 kulcsokét 9600
 utaju országok
 változatlanul
 árak eladási fel-
 zsalékban áll-
 ytermékek ára
 tti szeptember
 hogy a kátrány
 mártás kerül.
 k egyesülte a
 ezerről 28 ezer
 rrszásvégeket
 százalékra. A
 gyestlate szept-
 110 százalékról
 föl a felárakat.
 gascótok fel-
 salévíg, a hor-
 10 870—16 805
 elea osövekét
 z, horgonyzott
 10 870—20 250
 övekét 7245—
 melte. A vegyi
 mint a „Frank-
 — az szilín-
 ákkal emeli fel.
 IVÉSZET
 chíte
 rámája. Először
 bima szinpadán
 -án)
 ékei közül es
 lgcodolésán és
 Gordin iroda-
 be egymással.
 bölcsek men-
 obit az elbana-
 jzását ugyan-
 saiból igaz ló
 kes természet
 leány vergő-
 örüeti roha-
 el.
 b meséje:
 fiatal leány-
 akad a gazdag,
 metett Basalel
 sban egy ró-
 nge koponyájú
 rskelt tehet-
 eakteri foglal-
 Egész nap
 hogy Cholin
 at hajogtatja.
 n kesera . . .
 tzése elfogad-
 nek. Csöndes,
 leány és alá-
 dikor innen a
 karják vioni.
 nya unszólják,
 érvekkal gyar-
 magát a férj-
 anvjának —
 p. Hissen nem
 , én vagyok
 ni saját gyer-
 an a katasz-
 őt és szüleit
 elog gyereke-
 s jön. Az asz-
 rádordit:
 t férfi lenni,
 maradjak.
 maradjak.
 sik:
 hogy a leá-
 kezeit:
 nem, nem!
 — mondják
 onyeznek.
 semmi. Bez-
 tol ntját, két

gyermek elpusztul és a bársonyos, sely-
 mes szobában elmője lassan elborul.
 Egy este meglátogatják szülei és Smil
 Josil, aki magával hozza a fényes
 marbavágó kést. A többi is Estikére
 mered a hosszú öldökös szerszám.
 Eszelős képek rajzanak föl benne, bü-
 nősnek tudja magát, mert soha nem vi-
 szonosta a két halott gyermek apja
 osókját, az ajtó hideg volt, valahányszor
 az ura szája rátpadt. E képződmés vad
 összevisszasága követték érkezők haza
 részegor, gögös gorombán Becalel. La-
 fakszik a szomszéd szobában horkol és
 italtól fojtózt lehülte a fiatal boldog-
 talan asszony fantáziáját fölfokozza.
 Sanki sincs a közelben. Esater bomegy
 ura hálószobájába és átvágja férje
 nyakát.

Estel végsődik a darab: kaverke
 a rémálmának és a mélyebb meglátá-
 sok irói megalkotásának.

Meg kell hagyni, hogy a színészek
 az egész, helyenkint unalmasá nyúlt
 darabot élvezetessé igyekeztek tenni.
 Stramerné Bestorje mélyre mély tragiku-
 mával megrázón jó volt és Stramir
 Becalelje mesterien érekelte a böl-
 ceségbe barkolt hitvágyát. Rati-
 novitsné mint szegény, egyszerű rebe-
 ces, Itskovics, mint bárgyu, de jóindu-
 latu szolga, Waldberg mint bécher vol-
 tak élvezetesek. Weinbergné az anyós
 szerepét játszotta kitűnő n. Wiedert jó
 rabbit alakított. Kisebb szerepekben
 Blind Aranka és Tessier segítettek meg-
 érdemelt sikerhez a darabot. (sz. i.)

Habima Zsidó Szinpad
 Heti műsor
 Szerdán: premierbérlet 6 szám és
 Csütörtökön A bérlet 6 szám: Mein Weibs
 Freund
 Pénteken és szombaton ünnep miatt
 nincs előadás.
 Vasárnap, szeptember 24 én premier-
 bérlet 7 szám: Jeruzsálem leánya.

MAGYAR SZÍNHÁZ
 Heti műsor
 Szerda: Tüzek. (Ujdonság 5-ödször. Rendes
 helyárakkal. Napi bérlet 9. szám. C.)
 Csütörtök: Hollandi menyecske. (Ujdonság
 6-ödször. Rendes helyárakkal. Bérlet-
 szünetben.)
 Péntek: Kék frakk. (Ujdonság először. Prem-
 ier helyárakkal. Premier bérlet 6.
 szám.)
 Szombat d. u. 3 és 5 órákor: A vágy. (Fő-
 szereplők Poór Lili, Izáky Margit,
 Utána: Kölesöknék csesemők. Fő-
 szereplők: Berky Lili, Berky Kató,
 Mészáros Alajos, Ilász Aladár. Igen
 olcsó mozi-helyárakkal.)
 Szombat este: Kék frakk. (Ujdonság 2-od-
 szor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet
 10. sz. A.)
 Vasárnap d. u. A kis kadét. (Olcsó hely-
 árakkal.)
 Vasárnap este: A hollandi menyecske. (Uj-
 donság 7-ödször. Rendes helyárakkal.
 Bérletszünetben.)
 Hétfő: Kék frakk (Ujdonság harmadszor.
 Rendes helyárakkal. Napi bérlet 12.
 sz. B.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre
 megvásárolhatók a színház pénztáránál.

Kék frakk. Pénteken este lesz a magyar
 színház legközelebbi premierje. Egy telivér
 párisi vigjáték, a gall esprit minden ragyó-
 gásával, derűjével és finom szellemesség-
 vel fog ozutal színrekerülni. Címe: A kék
 frakk. Budapestben a Vigszínházban adták
 félrengető kacagás közepette A főszerepeket
 Leóvey Leó, Izáky Margit, Baróti Erzsé,
 Tarnay Teréz, Miklósi Margit, Laczkó Aranka,
 Nagy Gyula, Mihályfi, Lengyel Vilmos, Cselle
 Lajos, Forgács Sándor, Oláh Ferenc fogják
 játszani. Szombaton este másodszor, hétfőn
 pedig harmadszor adják A kék frakk-ot.
 Tüzek. Ma este ötödször adják az ideit
 évad hatalmas sikerű ujdonságát, Hans
 Müller Tüzek c. drámáját, a főszerepekben
 Poór Lilivel, Baróti Erzsével, Laczkó Aran-
 kával, Miklósi Margittal, Lengyel Vilmostal,
 Mihályfi Lászlóval.

Vágy és Kölesöknék csesemők. Vonzó
 és változatos műsoru mozielőadások lesznek
 szombaton délután a magyar színházban. A
 vágy c. fantasztikus háromfelvonásos szín-
 játék kerül színre Poór Lilivel, Izáky
 Margittal a két főszerepben s utána a Kölesön-
 kért csesemők c. bohózatot adják Berky
 Lilivel, Berky Katóval, Mészáros Alajossal,
 Nagy Gyulával a főszerepekben. Az első
 előadás 3 órákor a második 5 órákor kez-
 dődik. A legdrágább jegy ára 7 lei, a leg-
 olcsóbb 2 lei.

Az eladott menyasszony. Nagy művészi
 szenzációja lesz a jövő héten a magyar szin-
 házban. Smetana világhírű operáját, Az eladott
 menyasszony-t, de a mostani új betanulás és
 új szereposztás bizonyára a daljátéknak, amely
 disze a nagy világvárosok műsorának. A
 repriz a jövő hét csütörtöki estéjén lesz.

Valutapiac szeptember 19-én

TŐZSDÉK	Lei	cash kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márfka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza		525	12	18	29	697	27	7	715	192		250	163			
Bécs valuta deviza		542		12	30	702	22	7	730				168			
Prága valuta deviza			207	235	570	128	4	130	134			412	30			
Berlin valuta deviza		48		112		62		59	6400				149	576		
Zürich valuta deviza		1740	37	4057		2237	075	21	2370			7	556			
Paris valuta deviza		8	4285	80		247	5525		5815				1927			
Budapest valuta deviza		16	84	196		305	107		111		820		3900	982		

Saját érdekeiben nézze meg

Baumzweig Rosenfeld & Co.

ujjonnan nagyobbított textil és divatáru nagykereskedését

Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 25. szám

Állandóan nagy raktár:

Férfi és női szövetek, barchet, karton, zephir, vásznak

minden szélességben stb. cikkek feltűnő olcsó áron lesznek kiárulva

Engros és detail eladás!

Telefon: 11-00.

Külföldi likör és pezsgó **Lucullus**-nál **Oradea-Mare, Bémer-tér 1892**

PALATÁBLÁT és mindenféle rövidárut csak a „PROGRESS” import-cégnél **ORADEA-MARE** vásároljon

MEGNYILT Goldstein M. szücsműhelye
 1409 Cluj, str. Gen. Poilas (Dézsma-utca) 14. sz.
 Legutányosabban elvállal minden szakmába vágó javítást és kabátbélést

E. ROSENZWEIG
 CLUJ, Str. Reg. Matia 6.
 Arrogantia és a szellemiség

Utazó bőrönd és fáska
 legjobb minőségben kapható **Farmati bőröndösnéi**
 Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Szalámit postán utánvétel mellett pontosan szállít 1344 **Winkler Mór & Co szalámitgyárnak**
 Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90.
 Árjegyzék és a kérésre ingyen.

Az **„Aradi Uj Kelet”** konferencia számai (összesen 5) megrendelhetők az **E. Zs. N. Sz. központi irodájában**
 Calea Regele Ferdinand 48.
 Az öt szám ára 10 lei.

Megnyit! a **„Helios”** hőfűtőszóvíví árúgyár **leakata**
 Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)

Őriási választék: 1389
 Kötött kabátok
 Kötött ruhák
 Női és gyerek cappel
 Jämperek
 Harianya és keztilyikben
Eredeti gyári árak

MISSIR ÁRUHÁZ
 Str. Memorandului (v. Unió-utca) 11.

Mélyen leszállított árak! Őriási választékban!

Szövetek:
 Velours de Laine
 Peau de Marmodt
 Peau de Laine
 Sealskin plüsch
 Elsőrendű Gabardinok
 Gyapju Marocain
 Trico kelmék 2 m. széles

Selymek:
 Charmandt
 Charmeuse
 Satin de Chine
 Crepe de Chine
 Crepe Satin
 Crepe Marocain
 Crepe Georgette
 Ponge minden színben
 Mintás Foulard

Angol szövetek férfi öltönyöknek és kabátoknak
 Őriási választék új fazonu férfi, női gyermekcipőkben

Kenderzsineget, zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381
Bleier és Weisz cég vezérképviselete
 Emanuil Salamon & Co.
 Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Kereskedők, iparosok figyelmébe
Üzlethelyiségek
 Cluj legforgalmasabb utcájának, a Calea Regele Ferdinandnak a város centrumához közel eső egyik sarok épületében 4-6 évi időtartamra kiadók. Értekezni lehet Szinétár Józsefnél Cluj, Dacia-szálloda. 4737

